

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
PHÚ THỌ**

ĐỀ THAM KHẢO

**KỲ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025**

Môn: NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)
(Đề tham khảo có 02 trang)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích dưới đây:

“(…) Chúng ta hãy biết trân quý vẻ đẹp tâm hồn, bởi đó là yếu tố tiên quyết làm nên giá trị chân chính của một con người. Con người là tổng hòa của vẻ đẹp hình thức bên ngoài lẫn tâm hồn bên trong (...). Với tôi, vẻ đẹp đáng được nâng niu, trân trọng, được ngưỡng mộ hơn hết vẫn là nét đẹp toát lên từ tâm hồn mỗi người.

Vẻ đẹp tâm hồn là vẻ đẹp tổng hòa của cảm xúc, nhận thức, lý trí và khát vọng; của lòng nhân ái, bao dung thấu hiểu và sẻ chia; của sự chân thành, hiểu biết, thái độ, cách suy nghĩ và sự lắng nghe... trong cuộc sống. Một tâm hồn đẹp giúp ta biết yêu thương, biết sống đẹp, sống có ích. Vẻ đẹp tâm hồn như người ta vẫn nói, tuy nó không có hình hài nhưng thực sự sâu xa và bền vững. Bởi vậy, đó là cái đẹp đáng được quý trọng nhất.

(...) Giống như lớp vỏ bên ngoài, như bình hoa hay một cô búp bê, khi ngắm mãi, (...) ta cũng sẽ thấy chán. Vẻ đẹp hình thức của một con người cũng vậy. Dẫu đẹp, dẫu ấn tượng đến mấy rồi cũng sẽ dễ dàng bị xóa nhòa nếu người đó chỉ là một con người nhạt nhẽo, vô duyên, hay ích kỷ, xấu xa... Nhưng vẻ đẹp tâm hồn thì khác. Nó luôn tạo nên được sức hút vô hình và mạnh mẽ nhất, là giá trị thực sự lâu bền của bản thân mỗi người. Một người có tâm hồn đẹp thì vẻ đẹp tâm hồn sẽ càng tôn vinh, bồi đắp cho vẻ đẹp hình thức của người ấy. Và muốn có được vẻ đẹp tâm hồn, mỗi người cần phải trải qua quá trình rèn luyện, tu dưỡng, học hỏi một cách thường xuyên (...)”

(Trích *Vẻ đẹp tâm hồn* – Nguồn www.vietgiaitri.com).

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Phương thức biểu đạt chính của đoạn trích trên là gì?

Câu 2. Chỉ ra từ ngữ và gọi tên phép liên kết giữa hai câu văn sau: "Vẻ đẹp tâm hồn như người ta vẫn nói, tuy nó không có hình hài nhưng thực sự sâu xa và bền vững. Bởi vậy, đó là cái đẹp đáng được quý trọng nhất"

Câu 3. Chỉ ra và nêu hiệu quả của biện pháp tu từ liệt kê trong câu văn sau: "Với tôi, vẻ đẹp đáng được nâng niu, trân trọng, được ngưỡng mộ hơn hết vẫn là nét đẹp toát lên từ tâm hồn mỗi người."

Câu 4. "Một người có tâm hồn đẹp thì vẻ đẹp tâm hồn sẽ càng tôn vinh, bồi đắp cho vẻ đẹp hình thức của người ấy". Em có đồng tình với quan điểm này của tác giả không? Vì sao?

II. LÀM VĂN (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Từ nội dung đoạn trích phần Đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 10 - 12 câu) bàn về điều cần làm để con người biết cách rèn luyện, tu dưỡng vẻ đẹp tâm hồn.

Câu 2 (4,0 điểm)

Cảm nhận về nhân vật anh thanh niên trong đoạn trích sau, để qua đó thấy được vẻ đẹp của sức trẻ Việt Nam.

- " - Anh hạ giọng, nửa tâm sự, nửa đọc lại một điều rõ ràng đã ngẫm nghĩ nhiều:
- Hồi chưa vào nghề, những đêm bầu trời đen kịt, nhìn kĩ mới thấy một ngôi sao xa, cháu cũng nghĩ ngay ngôi sao kia lẻ loi một mình. Bây giờ làm nghề này cháu không nghĩ như vậy nữa. Và, khi ta làm việc, ta với công việc là đôi, sao gọi là một mình được? Huống chi việc của cháu gắn liền với việc của bao anh em, đồng chí dưới kia. Công việc của cháu gian khổ thế đấy, chứ cất nó đi, cháu buồn đến chết mất. Còn người thì ai mà chả “thèm” hờ bác? Mình sinh ra là gì, mình đẻ ở đâu, mình vì ai mà làm việc? Đấy, cháu tự nói với cháu thế đấy. Bác lái xe đi, về Lai Châu cứ đến đây dừng lại một lát. Không vào “ốp” là cháu chạy xuống chơi, lâu thành lệ. Cháu bỗng dừng tự hỏi: Cái nhớ xe, nhớ người ấy thật ra là cái gì vậy? Nếu là nỗi nhớ phồn hoa đô hội thì xoàng. Cháu ở liền trong trạm hàng tháng. Bác lái xe bao lần dừng, bóp còi toe toe, mặc, cháu gan lì nhất định không xuống. Ấy thế là một hôm, bác lái phải thân hành lên trạm cháu. Cháu nói: “Đấy, bác cũng chẳng “thèm” người là gì?”. Anh xoay sang người con gái đang một mắt đọc cuốn sách, một mắt lắng nghe, chân cô đứng đưa khe khẽ, nói:
- Và cô cũng thấy đấy, lúc nào tôi cũng có người trò chuyện. Nghĩa là có sách ấy mà. Mỗi người viết một vẻ."

(Trích *Lặng lẽ sa Pa*, Nguyễn Thành Long,
Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2021)

.....**Hết**.....

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
PHÚ THỌ

ĐÁP ÁN THAM KHẢO

KỲ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025

Môn: NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)
(Đề tham khảo có 02 trang)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

GỢI Ý

Phần I	Đọc hiểu
Câu 1 (1,0 đ)	Phương thức biểu đạt chính của văn bản: Nghị luận
Câu 2 (1,0 đ)	Từ ngữ thể hiện phép nối giữa hai của văn: Bởi vậy
Câu 3 (1,0đ)	Biện pháp tu từ liệt kê : <i>nâng niu, trân trọng, được ngưỡng => Làm tăng sức gợi hình , gợi cảm, tạo nhịp điệu</i> . Câu văn đề cập đến tác dụng của tâm hồn đẹp. Một tâm hồn đẹp sẽ giúp ta làm nên nhiều hành động đẹp để từ đó khẳng định được giá trị của vẻ đẹp tâm hồn với mỗi con người .
Câu 4 (1,0đ)	Đồng tình với quan điểm tác giả vì con người là tổng hòa của vẻ đẹp hình thức bên ngoài lẫn tâm hồn bên trong. Vì vậy, hể tâm hồn càng đẹp thì càng tôn vinh, bồi đắp cho vẻ đẹp hình thức con người.
Phần II	Làm văn
Câu 1 (2,0đ)	*Mở đoạn: Giới thiệu vấn đề cách thức để con người rèn luyện, tu dưỡng vẻ đẹp tâm hồn.(0,5 điểm) *Thân đoạn: (1,0 điểm) - Mỗi con người có một khả năng riêng, thể mạnh riêng, chúng ta cần phải nhận ra giá trị của bản thân mình và tự tin vào bản thân mình, đó sẽ là động lực quan trọng góp phần giúp ta cố gắng thực hiện những mục tiêu trong cuộc sống và đạt được những điều chúng ta mong muốn. - Con người trong xã hội sống và đối xử với nhau bằng tính cách, bằng suy nghĩ và hành động, không phải bằng vẻ bề ngoài, vì vậy, để trở thành người tốt được mọi người yêu quý, trọng dụng, chúng ta cần phải rèn luyện cho bản thân mình vẻ đẹp tâm hồn và những đức tính tốt đẹp. - Ngoài ra, người có đạo đức, nhân phẩm tốt sẽ được mọi người yêu quý, tôn trọng, sẽ có được nhiều cơ hội quý báu hơn trong cuộc sống. - Tuy nhiên, trong cuộc sống vẫn còn có nhiều người quá tự cao tự đại, ảo

	tưởng về sức mạnh của bản thân mà không chịu trau dồi, tiến bộ. Lại có những người đề cao vẻ đẹp về ngoại hình, hình thức hơn vẻ đẹp tâm hồn, nhân cách,... những người cần phải thay đổi những suy nghĩ tiêu cực này để hoàn thiện bản thân mình nhiều hơn. - Dẫn chứng: Trong cuộc sống của chúng ta có không ít những người có tâm hồn và lối sống đẹp và họ vẫn không ngừng rèn luyện, tu dưỡng để nuôi dưỡng làm đẹp tâm hồn mình. Đó là một doanh nhân thành đạt Phạm Nhật Vượng – người đã có rất nhiều đóng góp cho đất nước nhưng vẫn tiếp tục có những hành động tuyệt vời vì quê hương đất nước mình hay một ca sĩ nổi tiếng Hà Anh Tuấn – người đã ủng hộ rất nhiều cho công tác phòng chống dịch ở TP HCM trong những ngày này đây gặp nhiều gian nan nhất. *Kết đoạn: (0,5 điểm) - Không một ai là hoàn hảo nhưng khi ta biết nỗ lực, cố gắng vươn lên để hoàn thiện bản thân, tạo lập cho mình một lối sống, một thái độ sống tích cực ta sẽ được mọi người yêu quý và cuộc sống này sẽ trở nên vui tươi hơn - Liên hệ là học sinh...
Câu 2 (4,0 đ)	I. Mở bài (0, 5 điểm) Mỗi tác phẩm văn học ra đời đều mang một số phận riêng. Có tác phẩm vừa cất tiếng chào đời đã chết yểu đáng thương. Có tác phẩm gây dư luận xôn xao một thời rồi bị độc giả quên lãng với thời gian. Nhưng cũng có những bài thơ, quyển truyện có một sức sống lâu bền trong lòng bạn đọc, có một sức hút kì lạ. Truyện ngắn "<i>Lặng lẽ Sa Pa</i>" của Nguyễn Thành Long là một truyện ngắn đặc sắc, để lại trong lòng mỗi người đọc chúng ta nhiều rung cảm đẹp đẽ. Trong đó anh thanh niên làm công tác khí tượng kiêm vật lí địa cầu khiến chúng ta suy ngẫm về lý tưởng, lẽ sống ở đời. Đoạn trích được dẫn ở đề bài mang lại cho người đọc nhiều ấn tượng khó phai mờ về nhân vật anh thanh niên. II. Thân bài (3 điểm) 1. Khái quát chung (0.5 điểm) Truyện ngắn "<i>Lặng lẽ Sa Pa</i>" là kết quả của chuyến đi Lào Cai trong mùa hè 1970 của tác giả. Truyện rút từ tập "<i>Giữa rừng xanh</i>" in năm 1972. Truyện ca ngợi những con người sống đẹp. Trước hết đây là câu chuyện về anh thanh niên sống một mình trên đỉnh núi cao "<i>bốn bề chỉ có cây cỏ và mây mù lạnh lẽo</i>", anh vẫn chủ động gắn mình với cuộc sống chung. - Vị trí đoạn truyện: Đoạn trích nằm ở phần giữa của tác phẩm, là lời tâm sự của nhân vật thanh niên về công việc làm của mình với ông họa sĩ già và cô kỹ sư nông nghiệp trẻ qua lời giới thiệu của bác lái xe, lên thăm nơi ở và làm việc của anh trong thời gian ba mươi phút gặp gỡ. 2. Phân tích nhân vật anh thanh niên qua đoạn trích (2 điểm) a. Khái quát về công việc của anh thanh niên - Đoạn trích đưa ta đến vùng đất Sapa để gặp một chàng thanh niên 27 tuổi làm công tác khí tượng kiêm vật lí địa cầu. Sống một mình trên đỉnh núi cao quanh năm mây mù che phủ, hơn bốn năm qua anh làm việc với cỏ cây và mây núi Sapa. Với công việc làm khí tượng kiêm vật lí địa cầu.

- Hoàn cảnh sống và làm việc của nhân vật hết sức đặc biệt: Anh thanh niên mới có hai mươi bảy tuổi, cái tuổi đang hừng hực sức sống và thèm tự do, bay nhảy. Cái tuổi mà nhiều hoài bão đam mê. Cái tuổi mà con người ta sẽ bay cao, bay xa với những ước mơ, lập nghiệp ở thủ đô hoa lệ, những thành phố rộng lớn nhưng anh lại chọn Sapa làm nơi lập nghiệp cho riêng mình. Anh đã sống một mình trong suốt bốn năm trên đỉnh Yên Sơn.

- Công việc anh thanh niên kể trong đoạn văn là ghi báo về những con số lúc một giờ sáng trong hoàn cảnh thời tiết khắc nghiệt.

- Trong bốn năm đó, ông họa sĩ và cô gái trẻ là đoàn khách thứ hai đến thăm nhà anh. Như vậy, cái gian khổ nhất đối với anh là phải vượt qua sự cô đơn, vắng vẻ, quanh năm suốt tháng chỉ có một mình trên đỉnh núi cao không một bóng người. Công việc của anh làm âm thầm, lặng lẽ một mình, báo về “ốp” đều đặn những con số để phục vụ sản xuất, chiến đấu. Công việc ấy đòi hỏi phải tỉ mỉ, chính xác, có tính trách nhiệm cao.

=> Qua phân tích ta thấy, hoàn cảnh sống khắc nghiệt, công việc gian khổ, vất vả. nhưng anh thanh niên đã vượt qua tất cả bằng ý chí, nghị lực và những suy nghĩ rất đẹp. Có thể nói đây chính là sự hi sinh thầm lặng, cống hiến cao cả của anh với quê hương đất nước, dân tộc.

a. Cảm nhận về nhân vật anh thanh niên trong đoạn trích

***LĐ1- Trước hết, đọc tác phẩm Lặng lẽ Sa Pa của Nguyễn Thành Long, người đọc cảm nhận sâu sắc hình ảnh anh thanh niên trẻ say mê lao động, có tinh thần trách nhiệm cao với công việc khiến mỗi chúng ta trân trọng và cảm phục.** Từ già cuộc sống đô thị, nơi xa hoa, lộng lẫy, anh thanh niên trẻ tình nguyện lên mảnh đất Sa Pa, lên đỉnh Yên Sơn lạnh giá làm việc. Anh làm công tác khí tượng thủy văn kiêm vật lý địa cầu, quanh năm vắng bóng âm thanh của con người.

- Chỉ nói về mình vắn vắn có năm phút, một cách rất khiêm tốn, anh đã cho chúng ta hiểu hết sự gian khổ của công việc anh làm. Anh tâm sự với bác họa sĩ “*Hồi chưa vào nghề, những đêm bầu trời đen kịt, nhìn kĩ mới thấy một ngôi sao xa, cháu cũng nghĩ ngay ngôi sao kia lẻ loi một mình. Bây giờ làm nghề này, cháu không nghĩ như vậy nữa*”. Phải chăng trong lời nói ấy chứa đựng bao nhiêu tình yêu, niềm say mê với công việc. Khi bác lái xe nói anh là người “*cô độc nhất thế gian*” nhưng anh lại nói “*khi ta làm việc, ta với công việc là đôi, sao gọi là một mình được? Huống chi việc của cháu gắn liền với bao anh em đồng chí khác. Công việc của cháu gian khổ thế đấy chứ cất nó đi cháu buồn chết mất*”.

- Qua lời tâm sự của anh thanh niên, người đọc nhận thấy hình ảnh một người trẻ tuổi yêu nghề và sẵn sàng cống hiến. Dường như anh nhận ra rằng công việc của mình đang làm vô cùng quan trọng và có tính tập thể cao bởi gắn liền với rất nhiều đồng chí.

- Ngoài yêu nghề ra anh còn rất **yêu người**. Sống đơn độc nên anh rất khao khát được gặp gỡ và trò chuyện với mọi người. Vì “*thèm người*” nên anh đã nghĩ ra việc lấy cây chặn đường xe chạy để được nói chuyện một lát với mọi người. Anh nói với bác họa sĩ: “*Cháu thèm nghe chuyện dưới xuôi lắm*” hay “*con người thì ai mà chả “thèm” hờ bác*”.

*** LĐ2 Không những yêu nghề, yêu người anh còn là người sống có lý tưởng, có trách nhiệm.** Anh ý thức một cách rất rõ ràng “*Mình sinh ra là gì, mình để ở đâu, mình vì ai mà làm việc?*”. Nhận thức đó cho thấy anh trẻ nhưng không hời hợt.

- Anh sống một mình nhưng không cô đơn vì lúc nào trong tư tưởng của anh mục đích sống, lẽ sống vẫn luôn luôn tồn tại và nhắc nhở. Làm một công việc đơn độc, phải dậy vào lúc nửa đêm, phải ra ngoài trời lúc mưa bão, lạnh lẽo,

anh có thể nằm ở trong nhà, lấy số liệu cũ mà gọi bộ đàm về để báo cáo. Nhưng anh không làm điều đó.

- Vì anh có trách nhiệm và anh hiểu rõ việc anh làm ở đây có liên quan, có ảnh hưởng đến cuộc sống lao động và chiến đấu của rất nhiều người lúc bấy giờ. Việc phái đoàn không quân – phòng không đến thăm và khen ngợi anh đã cho thấy rõ điều đó.

***LĐ3- Không chỉ dừng lại ở những phẩm chất tốt đẹp đó mà qua đoạn trích ta còn thấy anh- một người ham học hỏi, rất quan tâm đến đời sống nội tâm.** Sống một mình trên đỉnh núi, anh không cảm thấy cô đơn vì lúc nào bên cạnh anh cũng có sách. Ngoài giờ làm việc, ngoài lúc phải chăm sóc vườn hoa, đàn gà, anh dành thời gian để đọc sách. Khi cô kỹ sư, ông họa sĩ... đến phòng ở của anh và quyển sách anh đang đọc dở vẫn còn để mở trên bàn. Chính anh cũng đã khẳng định với cô kỹ sư: *“Và cô cũng thấy đấy, lúc nào tôi cũng có người trò chuyện. Nghĩa là có sách ấy mà. Mỗi người viết một vẻ”*. Anh xem sách là bạn, lấy nó làm nguồn vui và cũng là để tăng thêm sự hiểu biết. Cái cách đọc sách của anh tinh tế, nghiêm túc và đúng đắn biết bao.

*** Đánh giá đoạn trích(0, 5 điểm)**

- Qua phân tích ta thấy, nhân vật anh thanh niên được xây dựng bằng một nghệ thuật đặc sắc. Nó được miêu tả và thể hiện qua cuộc gặp gỡ đặc biệt với ông họa sĩ già và cô kỹ sư trẻ; được bộc lộ qua lời đối thoại của nhân vật; nhân vật không có tên riêng, không có ngoại hình cụ thể mà chỉ có tên gọi theo kiểu chung, phiếm chỉ. Và vì thế, hình ảnh anh thanh niên thể hiện vẻ đẹp của người thanh niên Việt Nam nói chung trong giai đoạn chống Mỹ: giản dị, chân thành và giàu lý tưởng; góp phần thể hiện tư tưởng chủ đề của tác phẩm, thể hiện chủ nghĩa anh hùng cách mạng Việt Nam trong chiến đấu; thể hiện cảm hứng của Nguyễn Thành Long khi sáng tác: *“SaPa không chỉ là một sự yên tĩnh. Bên dưới sự yên tĩnh ấy, người ta làm việc”*, hy sinh, yêu thương và mơ ước. Hình ảnh này gợi cho người đọc đến hình ảnh của thế hệ trẻ Việt Nam trong giai đoạn chống Mỹ nói riêng và theo dòng chảy thời gian nói chung.

b. Liên hệ với hình ảnh của thế hệ trẻ trong một tác phẩm văn học khác hoặc trong thực tế đời sống để thấy được vẻ đẹp của sức trẻ Việt Nam

- Nó gợi cho chúng ta nhớ đến hình ảnh những người như cô Phương Định, Nho, Thao trong tác phẩm *Những ngôi sao xa xôi* của Lê Minh Khuê. Họ là những cô thanh niên xung phong làm công tác trinh sát mặt đường trên đường mòn Trường Sơn trong giai đoạn kháng chiến chống Mỹ gian khổ, ác liệt và đầy nguy hiểm.

- Nhưng trên hết họ là những người rất lạc quan, thích đùa tếu, mỗi người một vẻ góp phần làm nên vẻ đẹp của những nữ thanh niên xung phong lúc bấy giờ. Trong đó tiêu biểu nhất là nhân vật Phương Định. Đó là một cô gái Hà Nội xinh đẹp, có tâm hồn nhạy cảm, lao động và chiến đấu gan góc, dũng cảm và cũng là người có ý thức, có tình cảm đẹp về tình đồng đội của mình. Họ là những người:

*“ Xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước
Mà lòng phơi phới dậy tương lai”.*

3. So sánh hai hình ảnh đã nêu trên

Qua tìm hiểu ta thấy họ là những nhân vật khác nhau trong những tác phẩm văn học khác nhau. Họ khác nhau về giới tính, về môi trường sống, về công việc cụ thể. Nhưng họ là những người thanh niên của cùng một thời kỳ chiến tranh, cùng thể hiện vẻ đẹp của thế hệ trẻ Việt Nam trong một thời kỳ lịch sử đầy khốc liệt của Tổ quốc và cùng để lại những ấn tượng sâu đậm đối với người đọc ở các giai đoạn sau.

	III. Kết bài (0,5 điểm) Đây là một đoạn văn ngắn nhưng biểu hiện được những nét tiêu biểu của nhân vật anh thanh niên. Tác giả Nguyễn Thành Long đã thành công trong việc khắc họa nét đẹp của tuổi trẻ Việt Nam trong chiến tranh cũng như trong giai đoạn hiện nay. Với truyện ngắn này, phải chăng nhà văn muốn khẳng định cuộc sống của chúng ta được làm nên từ bao phấn đấu, hy sinh lớn lao và thầm lặng? Những con người cần mẫn, nhiệt thành như anh thanh niên ấy khiến cuộc sống này thật đáng trân trọng, thật đáng tin yêu.
--	---

.....**Hết**.....

Tài liệu được chia sẻ bởi Website VnTeach.Com

<https://www.vnteach.com>